

การศึกษาสภาวะแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชนแม่ขาว
A Study of Environment and Social Change in Mae Khao Community

โดย

นางสาวบุษมาส บุญใจเพชร
นายสินธุ์ สโรบล
นางสุรินทร์พิทย์ เชาลมานัน

คณะสังคมศาสตร์ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่

2529

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2529-2530.

ก.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ ประชากร และการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยของชุมชนแมคาว ระหว่าง พ.ศ.2517-2529 ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยพายัพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยรายละเอียดของชุมชนที่กำลังเปลี่ยนจากชุมชนชนบทเป็นชุมชนเมืองต่อไป

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณชุมชนแมคาว ซึ่งอยู่รอบมหาวิทยาลัยพายัพในรัศมี 5 กิโลเมตร ประกอบด้วยผู้อยู่อาศัยใน ต.สันพระเนตร อ.สันทราย ต.วัดเกตุ อ.เมือง และ ต.สันกลาง อ.สันกำแพง ได้ตัวอย่างจากสามหมู่บ้านจำนวน 210 ราย และจากการสัมภาษณ์ Key Informants ในหมู่บ้านรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ที่ดินบริเวณชุมชนแมคาวรวม 27 ราย

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพในระยะตั้งแต่ พ.ศ.2517-2523 สภาพการใช้ที่ดินในบริเวณชุมชนแห่งนี้ยังเป็นที่ทำเกษตร และเป็นที่ย่างเปลา่ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตร ต่อมาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะหลังจาก พ.ศ.2523 โดยมีการใช้ที่ดินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นที่อยู่อาศัย บ้านจัดสรร หลายโครงการ ร้านค้า หอพัก สถานศึกษา (มหาวิทยาลัยพายัพ) และโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม พบว่า มีการขยายตัวทั้งในด้านการใช้พื้นที่แบบเมืองและมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ผลจากการใช้พื้นที่แบบเมืองเช่นนี้ ทำให้บริเวณทำการเกษตรของชาวบ้านเปลี่ยนเป็นการใช้ที่ดินแบบอื่น ปัจจุบันกล่าวส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจของชาวบ้าน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพอื่นมากกว่าทำการเกษตร เช่น รับจ้างในเมืองเชียงใหม่ รับราชการ ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ชาวบ้านบางรายมีฐานะดีขึ้นจากการขายที่ดินแก่เอกชนเนื่องจากราคาที่ดินสูงขึ้น ลักษณะทางสังคมของชาวบ้านเริ่มเปลี่ยนแปลง มีผู้คนจากที่ต่าง ๆ เข้ามาซื้อบ้านจัดสรรอยู่อาศัยมากขึ้น ผู้คนที่เข้ามาอยู่ใหม่มีฐานะทางสังคมเศรษฐกิจดี ทำให้เกิดความแตกต่างจากชาวบ้านที่อยู่ใน

ชุมชนแต่เดิม ชาวบ้านมีความทันสมัยทางวัตถุมากขึ้น ยอมรับเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ ยอมรับสื่อมวลชน ลોકเลียนแบบวิถีชีวิตของคนในเมือง เกิดปัญหาสังคมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ชาวบ้านยังมีความเชื่อมั่นในพุทธศาสนา โดยเฉพาะในกลุ่มคนสูงอายุและความเชื่อในสิ่งนอกเหนือธรรมชาติยังมีอิทธิพลต่อชาวบ้านค่อนข้างมาก สำหรับความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านในเชิงสังคมและวัฒนธรรมยังมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี แต่จะมีการติดต่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยลงในทางเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีน้อยมาก ชาวบ้านรู้จักคุ้นเคยกับครูมากกว่าข้าราชการอื่น ๆ การขยายบทบาทของรัฐเข้ามาในชุมชนเกิดขึ้นในลักษณะของโครงการพัฒนาชุมชนโดยจัดตั้งกลุ่มหลายกลุ่ม แต่การดำเนินงานของกลุ่มเหล่านี้แทบจะไม่ประสบผลสำเร็จเลย

ความเห็นของชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเป็นไปในทางดี แต่บางส่วนเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีความเห็นทางทางสังคมกับชาวบ้าน และมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทต่อชุมชนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาความต้องการของชาวบ้านคือต้องการพัฒนาถนน ปรับปรุงเหมืองฝายและการบริการทางวิชาการ

ความเห็นของผู้เป็นเจ้าของที่ดิน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ที่ดินบริเวณชุมชนแม่ควา เห็นว่าในอนาคตชุมชนแห่งนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอีกมากโดยมีแนวโน้มในการใช้ที่ดินเพื่อจัดสร้างหอพักเพิ่มขึ้น แต่สิ่งที่จะต้องควบคุมคือปัญหาการบริหารหอพักเพื่อมิให้ก่อความรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณข้างเคียง และไม่เห็นว่าชุมชนจะมีการใช้ที่ดินในรูปของโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนั้นยังแสดงความเห็นว่าสภาพการลงทุนทำธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ เช่น ศูนย์การค้า ในบริเวณชุมชนแห่งนี้ยังไม่เหมาะสมเพราะเป็นชุมชนขนาดเล็กและตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง

Abstract.

The objective of this research project was to study the changes in environment, social, economic and population aspects in the Mae Khao community during the year B.E.2517-2523(1974-1986). The results of this study will be enable Payap University in planning for development programs which related to the Mae Khao community.

The data obtained here, was conducted by direct interview of the 210 heads of households in Tambol San Pranate Amphoe Sansai, Tambol San Klang, Amphoe San Kamphaeng and Tambol Wat Kate Amphoe maung Chiang Mai. These three areas are located within the radius of 5 kilometers from the Payap University campus. Additionally the Key informants in this areas were interviewed.

The research results here can be devided in to 4 catagoires as follow:-

1. The Physical environments of the community especially the land use, has been changed from the farm area to be the residential, industrial, commercial and the education (Payap University) areas.

4.

2. There was the population change of population in terms of number and occupations. Some were changed from farmers to be the government civil service and local merchants. In summary it was found that the social and economic status were higher and better than before.

3. The villagers' attitudes toward Payap University were positive. They would like to have close relationship with the university personnel and need to have more technical assistances from the university.

4. It was concluded that the tendency of this community would be more modernized and progress because of the expansion of Payap University and the impact of development programs in these areas.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากองค์กรและบุคคลหลายฝ่าย กล่าวคือ มหาวิทยาลัยพายัพกรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ผศ.ประเสริฐ พันธชาติ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา กรุณาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการวิจัย

นายอำเภอ และพัฒนากรอำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง และอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนชาวบ้านและผู้เกี่ยวข้องในการใช้ที่ดิน บริเวณหมู่บ้านแม่ควาหนองป่าครั่ง และบ้านมอญ ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลแก่คณะผู้วิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ผู้ช่วยนักวิจัย คือ คุณณรงค์ สายวงศ์อินทร์ กับ พนักงานสัมภาระทั้ง 5 ท่าน ได้ช่วยปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจารย์วัชร สีนุประมาให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสำรวจและถ่ายภาพชุมชน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะโดยตลอด

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณองค์กรและบุคคลทั้งกล่าวข้างต้นเป็นอย่างยิ่งไว้

ณ ที่นี้.

คณะผู้วิจัย

น.

๒๔
ผู้ช่วยนักวิจัย

นายณรงค์เดช สายวงศ์อินทร์

พนักงานสัมภาษณ์

นางสาวจารุวรรณ อุปะทะ

นางสาวกรองทอง วงษ์มงคล

นางสาวอำไพ ศรีบุญมี

นางสาวสุคธิดา อุปะถัมภ์

นางสาวจันทร์ กันโท

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก - ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค - ง
กิตติกรรมประกาศ	จ - ฉ
รายการตารางประกอบ	ช - ฉ.2
รายการภาพประกอบ	ญ - ฒ
บทที่ 1 บทนำ	๑
1.1 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.2 ขอบเขตการวิจัย	3
1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	3
1.4 ตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา	4
1.5 ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย	5
1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 ทบทวนแนวความคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 3 ประวัติดูชุมชนและข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน	23
3.1 ประวัติหมู่บ้าน	23
3.2 ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน	27

	หน้า
บทที่ 4 บทวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	30
4.1 ลักษณะทั่วไปของชุมชนทางด้านการประชากร สังคม เศรษฐกิจ	30
4.2 ลักษณะทั่วไปทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม	35
4.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพนิเวศของชุมชน	43
4.4 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่นำไปสู่ความทันสมัย	47
บทที่ 5 ความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแม่คาวที่มีต่อมหาวิทยาลัยพายัพ	100
5.1 ความคิดเห็นและปัญหาความต้องการของชาวบ้านที่มีต่อมหาวิทยาลัยพายัพ	100
5.2 ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นเจ้าของที่ดินและใช้ที่ดินในชุมชนแม่คาว	107
บทที่ 6 อภิปรายผล	111
บทที่ 7 สรุปและขอเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	137
แบบสอบถาม	146
แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนแม่คาว ปี พ.ศ.2523	
แผนภาพของการเปลี่ยนแปลงชุมชนแม่คาว ปี พ.ศ.2523-2529	

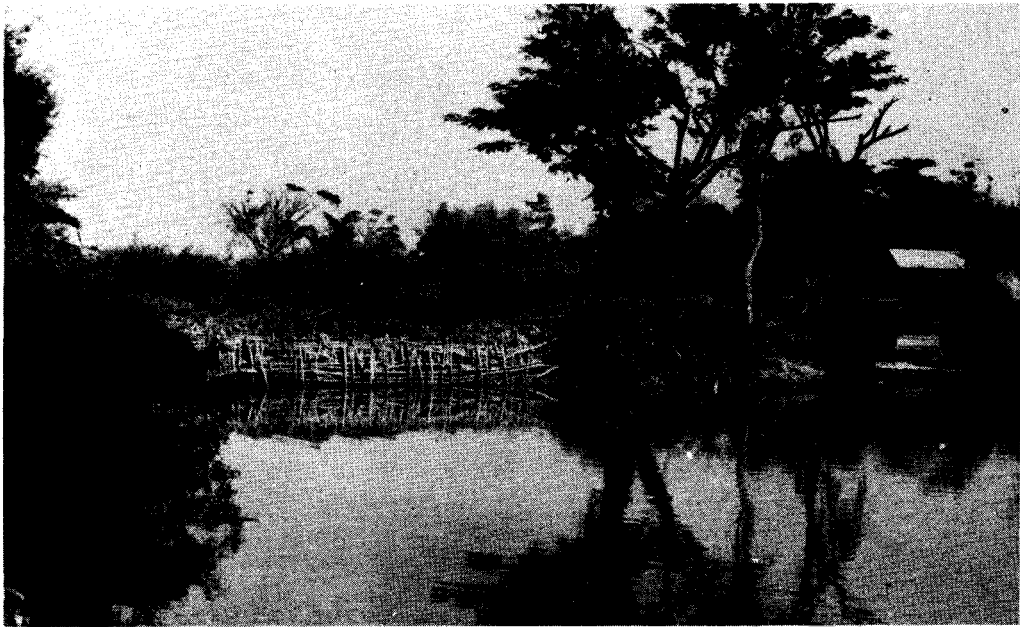
รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. อัตราร้อยละลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม จำแนกตามหมู่บ้าน	32
2. อัตราร้อยละการใช้ที่ดินในชุมชนแม่ควาปี พ.ศ.2529-2530	36
3. อัตราร้อยละกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นที่นาที่สวนและเป็นที่อยู่อาศัย	37
4. อัตราร้อยละแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่สวนจำแนก ตามหมู่บ้าน	38
5. อัตราร้อยละแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัย จำแนกตามหมู่บ้าน	39
6. อัตราร้อยละจำนวนพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูก/จำนวนครั้งในการทำนา และการใช้แหล่งน้ำเพาะปลูก	40
7. อัตราร้อยละแสดงลักษณะทั่วไปทางกายภาพของนามัยสังแวดล้อม	41
8. อัตราร้อยละการกำจัดขยะ และการถ่ายเทน้ำที่ใช้แล้วจำแนกตาม หมู่บ้าน	42
9. อัตราร้อยละความคิดเห็นของชาวบ้านต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระยะ 10 ปีที่ผ่านมา	48
10. อัตราร้อยละความคิดเห็นของชาวบ้านต่อสิ่งเปลี่ยนแปลงในชุมชนระยะ 10 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามหมู่บ้าน	49
11. รายการแสดงจำนวนประชากรตั้งแต่ปี พ.ศ.2526-2529	53
12. อัตราร้อยละแสดงการย้ายถิ่นจำแนกตามหมู่บ้าน	54
13. อัตราร้อยละแสดงจำนวนครั้งของการย้ายถิ่นจำแนกตามหมู่บ้าน	54
14. อัตราร้อยละแสดงทิศทางในการย้ายถิ่นจำแนกตามจำนวนครั้ง	55
15. อัตราร้อยละของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจำแนกตามหมู่บ้าน	55

ตารางที่	หน้า
16. อัตราส่วนร้อยละการรับรู้ของชาวบ้านต่อการมีและไม่มีกลุ่มประเภทต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	57
17. อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มต่าง ๆ จำแนกตามหมู่บ้าน	58
18. อัตราส่วนร้อยละของการมีตำแหน่งในกลุ่มต่าง ๆ	58
19. อัตราส่วนร้อยละประเภทของตำแหน่งต่าง ๆ	59
20. อัตราส่วนร้อยละการรับรู้ของชาวบ้านต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ	60
21. อัตราส่วนร้อยละแสดงการรับรู้ของชาวบ้านต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐจำแนกตามหมู่บ้าน	61
22. อัตราส่วนร้อยละความถี่ในการรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ จำแนกตามหมู่บ้าน	63
23. อัตราส่วนร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ	65
24. อัตราส่วนร้อยละของการรับรู้ข่าวการพัฒนา และงานบุญพิธีกรรม	66
25. อัตราส่วนร้อยละการเดินทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับในเมืองในปัจจุบันเปรียบเทียบกับเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา	67
26. อัตราส่วนร้อยละแสดงความถี่ในการเข้าไปในเมือง	68
27. อัตราส่วนร้อยละแสดงการได้รับความช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวเครือญาติ	69
28. อัตราส่วนร้อยละของสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกันจำแนกตามหมู่บ้าน	70
29. อัตราส่วนร้อยละการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างเพื่อนบ้านจำแนกตามหมู่บ้าน	70
30. อัตราส่วนร้อยละลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน	71
31. อัตราส่วนร้อยละของการเคยและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตามหมู่บ้าน	72
32. อัตราส่วนร้อยละประเภทของกิจกรรม	72

ตารางที่	หน้า
33. อัตราส่วนร้อยละของเหตุผลในการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม จำแนกตามหมู่บ้าน	73
34. อัตราส่วนร้อยละการยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร	75
35. อัตราส่วนร้อยละลักษณะบ้านเรือนในปัจจุบันเปรียบเทียบกับเมื่อ 10 ปี ที่ผ่านมา	77
36. อัตราส่วนร้อยละสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนจำแนกตามหมู่บ้าน	78
37. อัตราส่วนร้อยละของชนโคอาการเจ็บป่วยในระยะ 2 เดือนที่ผ่านมา	80
38. อัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขเมื่อเจ็บป่วย เล็กน้อย และเหตุผลของการไปใช้บริการสาธารณสุขจากสถานที่ดังกล่าว	81
39. อัตราส่วนร้อยละแสดงพฤติกรรมการยอมรับวางแผนครอบครัว	82
40. อัตราส่วนร้อยละความเห็นเกี่ยวกับการนับถือศาสนาพุทธ	85
41. อัตราส่วนร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับการนับถือศาสนาพุทธจำแนก ตามอายุ	85
42. อัตราส่วนร้อยละการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชน	86
43. อัตราส่วนร้อยละความถี่การไปวัดจำแนกตามอายุ	89
44. อัตราส่วนร้อยละ ความถี่ในการทำบุญใส่บาตร จำแนกตามอายุ	90
45. อัตราส่วนร้อยละเหตุผลของการทำบุญใส่บาตรจำแนกตามอายุ	91
46. อัตราส่วนร้อยละของการสวดมนต์และไม่สวดมนต์และเหตุผลของการ สวดมนต์จำแนกตามอายุ	94
47. อัตราส่วนร้อยละความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ	93
48. อัตราส่วนร้อยละความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์จำแนกตามอายุ	94
49. อัตราส่วนร้อยละความคิดเห็นของชาวบ้านต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในอนาคต	96
50. อัตราส่วนร้อยละความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อแนวโน้มในการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม	96

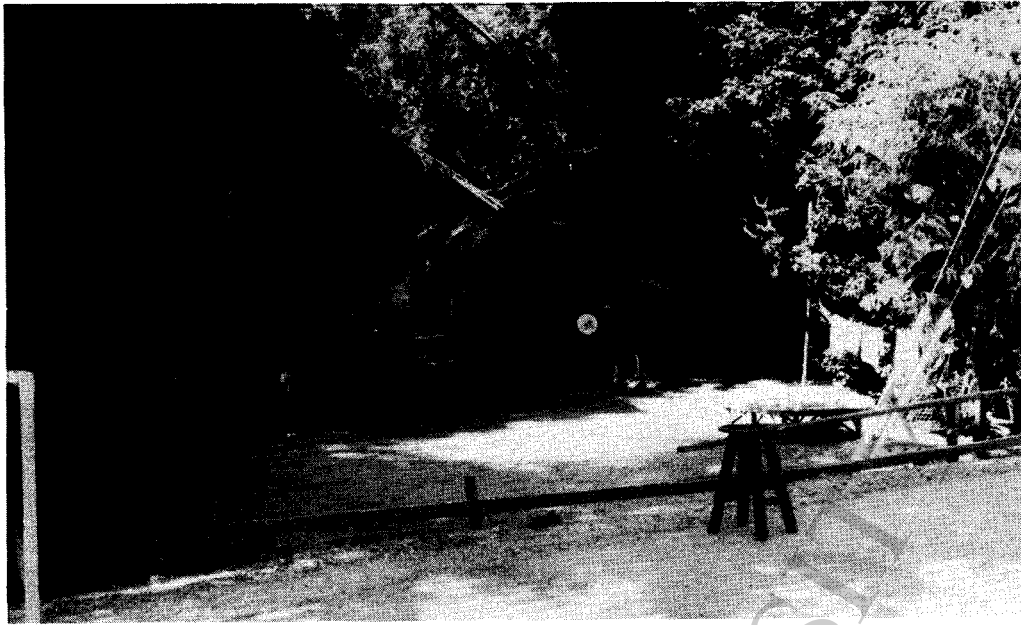
ตารางที่	หน้า
51. อัตราร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของตนเอง	97
52. อัตราร้อยละความคิดเห็นต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมการใช้ที่ดินหลายรูปแบบ	98
53. อัตราร้อยละความเห็นต่อความต้องการในชีวิต	99
54. อัตราร้อยละแสดงความคิดเห็นต่อการที่มีมหาวิทยาลัยเข้ามาตั้งอยู่ใกล้ ๆ ชุมชน จำแนกตามหมู่บ้าน	100
55. อัตราร้อยละเหตุผลที่ตอบว่าได้และไม่ได้จำแนกตามหมู่บ้าน	101
56. อัตราร้อยละความคิดเห็นต่อการมีปัญหาในชุมชนจำแนกตามหมู่บ้าน	103
57. อัตราร้อยละประเภทของปัญหาจำแนกตามหมู่บ้าน	103
58. อัตราร้อยละความต้องการของชาวบ้านที่จะให้มีการปรับปรุงด้านต่าง ๆ จำแนกตามหมู่บ้าน	104
59. อัตราร้อยละความเห็นของชาวบ้านที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยบริการชุมชนจำแนกตามหมู่บ้าน	106

รูปที่ 1 ฝายแม่น้ำควหรือชาวบ้านเรียกฝายท่าลี่ เป็นฝายไม้ไผ่ที่ชาวบ้านสร้างขึ้นสำหรับจัดระบบการ
แจกจ่ายน้ำเพื่อการเกษตรมาเป็นเวลานาน (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

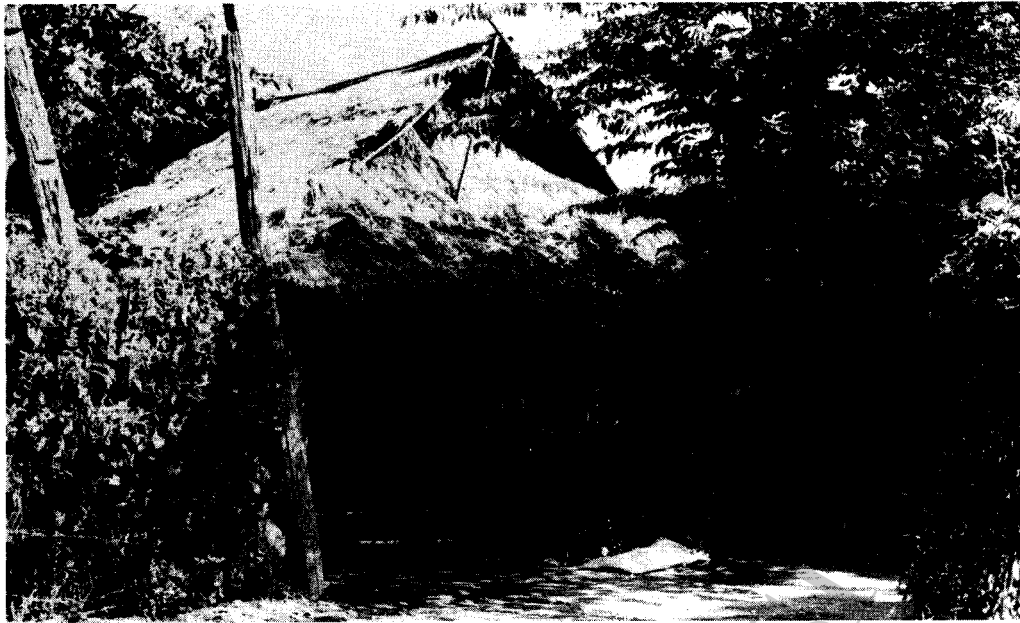
รูปที่ 2 น้ำแม่คว ถ่ายจากสะพานข้ามไปบ้านหนองป่าครั่ง เห็นโรงงานอยู่ด้านขวามือ (ถ่ายเมื่อวันที่
8 พฤศจิกายน 2529)

รูปที่ 3 บ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านแม่คาว บริเวณข้างสะพานข้ามหาววิทยาลัยพายัพ (ถ่ายเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2529) ก่อนที่บ้านหลังนี้จะถูกรื้อไป

รูปที่ 4 สะพานข้ามแม่น้ำแม่คาว มุมถนนด้านขวามือเป็นถนนข้ามหาววิทยาลัยพายัพ ด้านซ้ายมือเป็นที่โล่ง หลังจากบ้านถูกรื้อไปแล้ว (ถ่ายเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2530)

รูปที่ 5 บ้านแบบเดิมของชาวบ้าน ที่มีฐานะปานกลางและค่อนข้างยากจนในหมู่บ้านมอญ (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

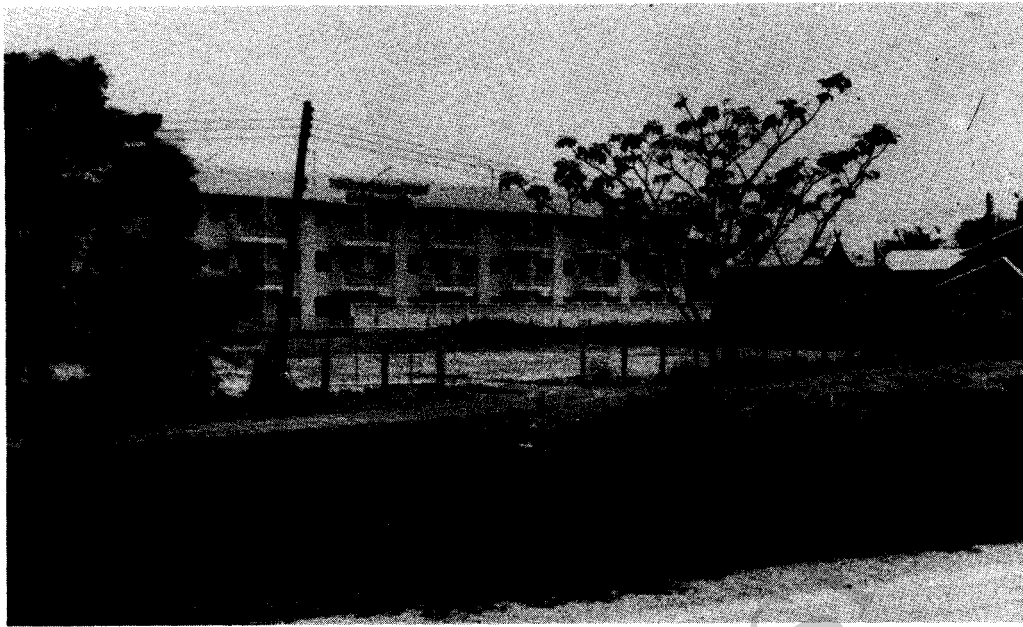
รูปที่ 6 บ้านแบบสมัยใหม่ของชาวบ้านที่มีฐานะดี ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงมากขึ้นในหมู่บ้านมอญ (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

รูปที่ 7 ด้านซ้ายมือของรูปจะเห็นโบสถ์ของมหาวิทยาลัยพายัพ บริเวณตรงกลางคือหมู่บ้านแม่คาว และด้านขวามือคือหมู่บ้านป่าไผ่เหนือ มองจากด้านหลังวัดบ้านมอญ หมู่บ้านมอญ (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

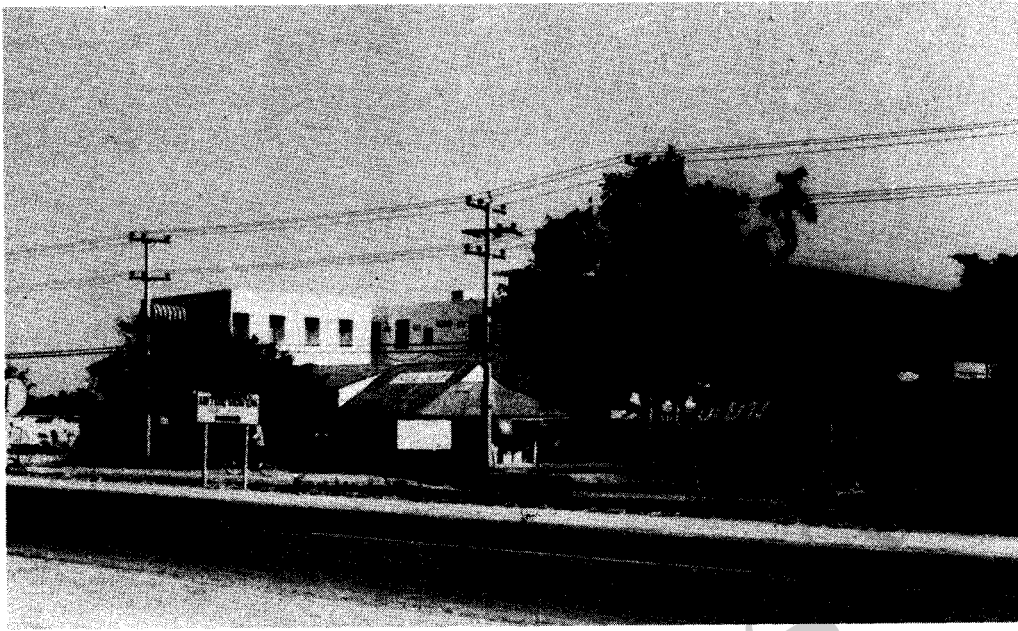
รูปที่ 8 พุ่มนาหน้ำมหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งเป็นที่ดินของมหาวิทยาลัยที่ยังอนุญาตให้ชาวบ้านใช้ทำนาได้ เขตหนองป่าครั่ง (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

รูปที่ 9 การใช้ที่ดินในบริเวณชุมชนแม่ลาว ภาพนี้เป็นหอพัก และเป็นบ้านพักของอาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพส่วนหนึ่ง (ถ่ายเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2530)

รูปที่ 10 หอพักในหมู่บ้านหนองป่าครั่ง หมู่ 4 ปลุกสลับกับบ้านพักอาศัยของชาวบ้านในหมู่บ้าน (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

รูปที่ 11 แสดงการใช้ที่ดินบริเวณปากทางเข้าสู่มหาวิทยาลัยพายัพ ทางด้านซ้ายมือจะเป็นหอพักขนาดใหญ่ คือหอพัก แอล ที คอร์ท ซึ่งมีบริการความสะดวกสบายต่าง ๆ แก่นักศึกษา เช่น ร้านเสริมสวย บริการซักรีด บิ๊มน้ำมันย่อย บริการถ่ายเอกสาร และร้านอาหาร (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)

รูปที่ 12 การเปลี่ยนแปลงของอาชีพต่างๆ ของชาวบ้านในชุมชนแม่คามมีความหลากหลายขึ้น ในภาพนี้คือบ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านมอญ ได้ใช้ใต้ถุนบ้านเปิดเป็นร้านตัดเสื้อ (ถ่ายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529)